

OKOS KÖNYVTÁRAKKAL AZ OKOS KÖZÖSSÉGEKÉRT

Kovácsné Koreny Ágnes

Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, Budapest

Okos városokban okos könyvtárak?
Könyvtári Intézet, 2019. november 5.

TÖBB, MINT KÖNYVTÁR

- ❑ A 21. század könyvtára – megváltozott működési feltételek, elvárások, új működési modellek, funkciók, szolgáltatások
- ❑ A smart city koncepció megjelenése a könyvtárak életében
- ❑ A smart library modellje
- ❑ Jó gyakorlatok a világból

21. SZÁZADI KÖNYVTÁR - VÁLTOZÁSOK

❑ Collection → Connection

- csendes, introvertált gyűjtemények, tárolás és hozzáférés
- technológiai változások, életmódbeli változások, tanulási módok és kommunikáció változása
- kormányzatok megváltozott hozzáállása, finanszírozás új módjai, csökkenő költségvetés, könyvtárbezárások
- új stratégiákat igényelt a könyvtáraktól is annak érdekében, hogy fennmaradjanak és relevánsak maradjanak

❑ Korszerű technológia, digitalizálás, e-információk és dokumentumok, adatbázisok, RFID, szemantikus rendszerek...

❑ Újragondolt könyvtárak világszerte

- ikonikus könyvtárépületek – turisztikai attrakciók
- újragondolt terek, funkciók és szolgáltatások
- tudásközpontok – „informational cities” – megteremtésükben kulcsszerep a könyvtáraké

❑ Könyvtárak mint közterek

- új könyvtári funkciók & szerepek megjelenése
  - dán 4-space-model: az alkotás, az inspiráció, a tanulás és a találkozások helyeként működő könyvtár
- társadalmi, szociális befogadás
- biztonságos hely
- digitális befogadás
- interakció az emberek és csoportjaik között
- élethosszig tartó tanulás

Mégis: az okos városokról való gondolkodásból, fejlesztési tervekből rendre kimaradnak a könyvtárak.

KÉRDÉSEK, KIHÍVÁSOK

1. Hogyan tudnak a könyvtárak hozzájárulni az okos városok megteremtéséhez?
2. Hogyan tudják megmutatni azt a kapacitást, amellyel a célok eléréséhez hozzá tudnak járulni?
3. Milyen tudásra, ismeretekre, képességekre és attitűdökre van ehhez szükség a könyvtárak, könyvtárosok részéről?

SMART BUDAPEST

BUDAPEST OKOS VÁROS JÖVŐKÉPE | Összefoglaló

TARTALOM

Bevezető	5
Kontextus	6
Célrendszer	8
Horizontális célok	10
TUDÁSKÖZPONT	12
Innovatív város	13
Regionális tudáshalmaz	14
FENNTARTHATÓ ERŐFORRÁSOK	16
Környezetbarát energetika	17
Tudatos hulladékgazdálkodás	19
MOBILITÁS	20
Fenntartható mobilitás	21
Proaktív közlekedésszervezés	23
VÁROSI KÖRNYEZET	24
Élhető közterek	25
Klíma-adaptív város	27
TÁRSADALMI PARTNERSÉG	28
Kezdeményező városkormányzás	29
Tudatos lakosság	30
OKOS GAZDASÁG	32
Fenntartható gazdaság	33
Versenyképes helyi gazdaság	34

„OKOS VÁROS”

- olyan intézkedések, fejlesztések gyűjtőhalmaza, amelyek a városok, a városi életkörülmények és a városokban élők közérzetének, életminőségének javítását célozzák meg
- a digitális technológia mellett:
  - a tudatos gazdálkodás és a fenntarthatóság követelménye, valamint a hagyományos, bevált módszerek újra felfedezése, a mai igények szolgálatába állítása
- stratégiai kulcsterület lett
  - az okos életvitel, a városok élhetőségének megőrzése és fejlesztése, az életkörülmények és az életminőség javítása

□ Smart Budapest

- modernizáció és digitális technológia – eszközök az életminőség javításához
- a jó (digitális) infrastruktúra, ill. az azokra épülő elektronikus szolgáltatások rendszerének kiépítése
- lakosság képessége a digitális eszközök használatára
- horizontális cél a szolgáltató város megteremtése

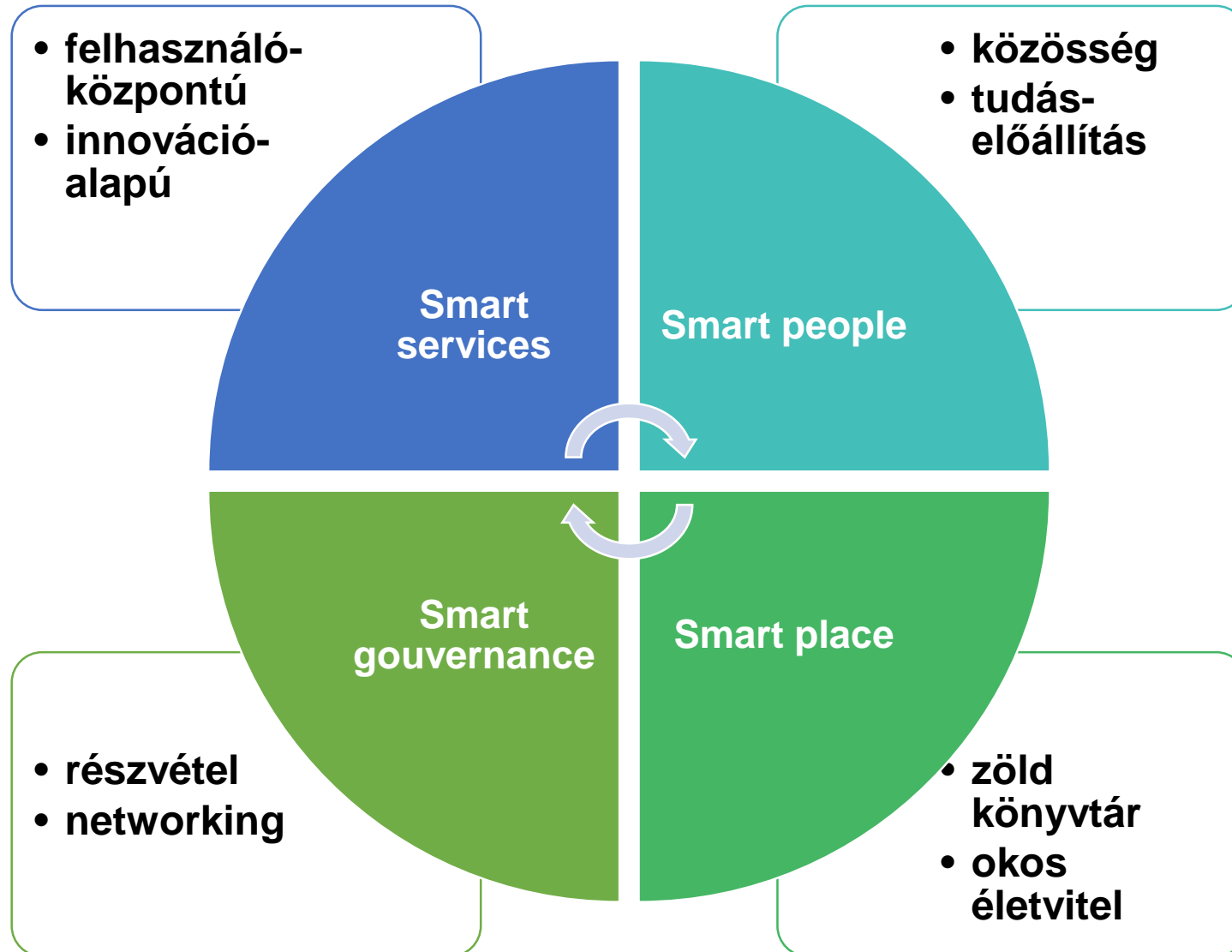
SMART LIBRARY MODEL

- ❑ Egyelőre nincs komprehenzív definíciója.
- ❑ Egyfajta válaszlehetőség a könyvtárak létét, szükségességét megkérdőjelező felvetésekre,
- ❑ Egy előre menekülési lehetőség.

- ❑ A könyvtáraknak úgy kell részt venniük benne, hogy közben nem adják fel alapfunkcióikat.

❑ Joachim Schöpfer, Univ. of Lille (2018)

- Az okos könyvtár előrettekintő módon, információs hub-ként hozzáférést biztosít az információhoz és támogatja az információs műveltség fejlesztését.
- Utal azokra az okos megoldásokra is, amelyek a legkorszerűbb, minőségi könyvtári szolgáltatások alapjait biztosítják.
- Leírja a közkönyvtárak és az egyetemi könyvtárak életében a közelmúltban lejátszódott legfontosabb változásokat és segíti a jövő könyvtárának elképzelését, kialakítását.

AZ OKOS KÖNYVTÁR NÉGY DIMENZIÓJA

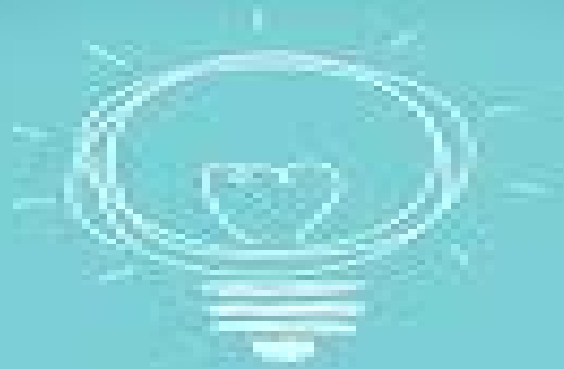
SMART SERVICES / OKOS SZOLGÁLTATÁSOK

- ❑ legkorszerűbb, innovációs technológiák, IKT eszközök és okos eszközök (megoldások) alkalmazása a könyvtárban
  - RFID, mobil és drótnélküli hálózatok, távoli hozzáférés, szemantikus web, mesterséges intelligencia, IoT, gépi fordítás, hang- és képfelismerés, természetes nyelvi feldolgozás, kiterjesztett valóság

- ❑ De! csak akkor „okos” megoldások ténylegesen, ha
  - felhasználó-központú, közösség-vezérelt szolgáltatások
  - a felhasználók tudják is alkalmazni őket

„SMART IS MORE USER-FRIENDLY THAN INTELLIGENT” (Nam-Pardo)

SMART PEOPLE / OKOS EMBEREK

☐ hívószavak:

- információhoz való hozzáférés,
- tudás-előállítás,
- okos egyének, okos közösségek

☐ az okos város csak okos emberekkel építhető

☐ a felhasználó nem csak fogyasztója, hanem előállítója, alkotója is új tartalmaknak

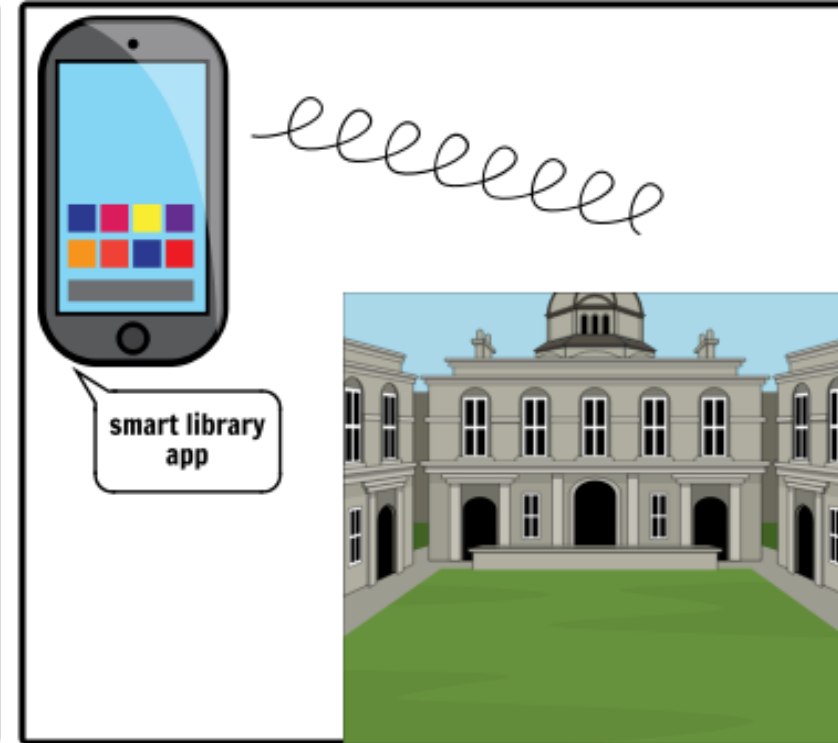
- vö. alkotás helyeként működő könyvtár, makerspace

☐ okos közösségek – felhasználók & könyvtárosok

☐ a smart city polgára

- rugalmas, kreatív, toleráns, kozmopolita, felhatalmazottsággal bír, részvevő
- képzettsége, felkészültsége emberi és társadalmi értéket jelent

Ezeket kell a könyvtári szolgáltatásoknak támogatnia!

SMART PLACE / OKOS HELY

□ két fő aspektus:

- fizikai tér - könyvtárépületek, terek – kulcsszó a rugalmasság
- a könyvtár mint hely

□ hívószavak:

- fenntartható, zöld könyvtár
- okos életmód támogatása (egészség, biztonság)

□ kapcsolódás az okos környezethez

- ökológiai aspektus: zöld könyvtár koncepció, fenntartható épületek, forrásmenedzsment
- az könyvtárépületekhez kapcsolódó, az okos életmóddal összefüggő eszközök, megoldások alkalmazása (monitoring rendszerek, biztonságos, egészséges környezet – ld. pl. Open Library modell)
- találkozások helyeként működő könyvtár: innovatív megoldások, 3. hely, közösségépítés

SMART GOVERNANCE / OKOS IRÁNYÍTÁS

□ intézményi és politika aspektus

□ hívószavak:

- együttműködés, kollaboráció, kooperáció, partnerség, állampolgárok bevonása, részvétel, networking

□ smart management

- adatalapú, átláthatóbb adminisztráció, működés
- a felhasználók részvétele a döntéshozatalban (közösségvezérelt működés és fejlesztés)
- adatelemzések, optimalizált döntéshozatal

□ smart networking

- társadalmi & kulturális környezetére, partnerségre nyitott könyvtár
- együttműködés, közös döntések stb.

BESZ

PIACI TICÉ

JÓ GYAKORLATOK A VILÁGBÓL

About IFLA

Activities and Groups

News and Events

Standards

Global Vision

Membership

Supporters

Publications

Annual Conference

Strategy

You are here:

Home » Activities and Groups » FAIFE » News » Inclusive Smart Cities:
Not Without Libraries!

 Search

FAIFE

More about this group

News

Events

Publications

FAIFE Mission

6 June 2018

Inclusive Smart Cities: Not Without Libraries!

Digital technologies have opened up exciting new ways of making the cities and communities where we live cleaner, safer and more sustainable. Smart cities have seen better use of data to create new business opportunities, better services and new ways of holding local

JÓ GYAKORLATOK / IFLA

- ❑ ENSZ Agenda2030 - Sustainable Development Goals
- ❑ kérdés: hogyan lehet a technológiát legjobban felhasználni a fenntartható fejlődési célok elérésére
- ❑ SDG11 Sustainable Cities and Communities
  - hangsúlyozza az egyetemes alapszolgáltatások szükségességét
  - a könyvtárak biztosítják ezt az egyetemes szolgáltatást, mindenki számára biztonságos, megbízható helyet kínálnak
  - a tanulás és képzés támogatása révén megváltoztathatják az emberek képességeit

„Az okos városok teljes hatása csak akkor jelentkezik, ha a társadalom minden tagja kihasználhatja a kínált lehetőségeket, a jobb összeköttetéstől az új digitális szolgáltatásokig és a döntéshozatalba való bekapcsolódás esélyéig.”

ISSN 1541-8820 June 2018 Volume XXXVIII Number 6

Smarter Libraries through Technology

The Growing Trend for Shared Technology Infrastructure

By Marshall Breeding

One of the most prevalent trends in the current phase of the library technology industry has been increased movement toward shared technology platforms to help libraries increase the impact of their collections through cooperation. Budget constraints prevent libraries from acquiring all the print and digital electronic resources to fulfill the interests and research needs of their communities. Libraries therefore seek out technologies that enable them to expand their offerings, often through partnerships and cooperative services with peer institutions.

Many different models of resource sharing support this need for libraries to offer materials beyond their immediate collections. Interlibrary loan, union catalogs, consortial borrowing, and expedited document delivery services are some examples. Each of these models helps libraries using different automation systems exchange materials.

Another model of resource sharing involves groups of libraries implementing a shared resource management and discovery system. Integrated library system (ILS) implementations serving multiple libraries in a consortium have been part of the library automation industry from the beginning. Large multi-branch ILS implementations are likewise commonplace.

This trend for libraries to cooperate through shared

technology infrastructure has risen to new levels in recent years, fueled by the ability of distributed cloud infrastructure to support ever larger numbers of institutions with massive aggregate collections and high volumes of transaction activity. The new genre of library services platforms designed for large-scale implementations has also eroded some of the limits seen in the previous generation of ILSs.

The number of libraries participating in shared systems has risen considerably in the last decade. There has been a steady movement of libraries previously automated independently to some type of shared system. In addition to new implementations of systems to be shared by a consortium, many libraries are also moving from their longstanding standalone systems to join an existing consortium. While standalone implementations of ILSs will likely persist indefinitely, their numbers will decline as libraries increasingly favor shared systems.

Sharing technical infrastructure removes many barriers that inhibit cooperation. Shared systems expand the universe of materials available to users and reduce the complexity of fulfilling requests across the participating institutions. Cooperative collection development can be more easily realized through a unified bibliographic database compared to multiple independent ILS implementations. Shared systems can also enable new options for processing materials, such as centralizing all or parts of technical services.

This issue features the Joint Library System in Denmark, which ranks as the largest implementation of shared technical infrastructure for a library consortium globally. I have not been able to identify any other system larger than the 2,428 public and school libraries participating in the Danish Joint Library System. This impressive initiative includes the development of Cicens, a new library management system, and the migration of all the public and school libraries from their incumbent systems to a new shared bibliographic and technical infrastructure. With this move, Denmark has realized a major milestone in its national infrastructure for its libraries, providing library management, bibliographic services, and resource sharing for all of its public and school libraries.

IN THIS ISSUE

Chart: A New System Designed for Shared Library Management
PAGE 2
Smart Libraries Q&A
PAGE 5

Aging Advances

Anonymity

Artificial Intelligence

Badging

Basic Income

Email

Print

Cite

Share This Page

Smart Cities

Smart cities utilize smart, internet-connected devices (like the [Internet of Things](#)) that communicate with one another to connect disparate utility, infrastructure, and public services to generate real-time data that can help cities manage their programs and services more effectively and gauge their impact immediately. [1]

JÓ GYAKORLATOK / AMERICAN LIBRARY ASSOCIATION

□ A fő könyvtári trendek közé sorolja a témát.

□ Három fő elem:

1. információs és kommunikációs technológiák (IKT), amelyek adatokat generálnak és összesítnek;
2. analitikai eszközök, amelyek az adatokat felhasználható információkká alakítják;
3. szervezeti struktúrák, amelyek ösztönzik az együttműködést, az innovációt és ezen információk alkalmazását a nyilvános problémák megoldása érdekében - a polgárok életének javítása érdekében

□ Könyvtárak tere és szerepe

- mint adat- és információ gyűjtő, megőrző és szolgáltató intézmények – ld. nyílt adatok és e-kormányzás
- mint mindenki számára elérhető és biztonságos terek - egyenlőtlenségek leküzdése
- mint a közösségi párbeszéd és találkozó terei – párbeszéd

□ Hírlevél

AUSTRALIAN
PUBLIC LIBRARY
ALLIANCE

Australian Library and
Information Association

10 ways that libraries power Smart Cities

JÓ GYAKORLATOK / ALIA

AZ AUSZTRÁL KÖNYVTÁRAK 10 ÚTJA

AUSTRALIAN PUBLIC LIBRARY ALLIANCE

Australian Library and Information Association

10 ways that libraries power Smart Cities

AUSTRALIAN PUBLIC LIBRARIES

The 1,530 public libraries in Australia range from flagship civic buildings through to much loved mobile libraries. There are 8.6 million registered library members and many more use the service, resulting in more than 112 million visits each year. All this at a cost of less than \$45 per capita and with a return of \$2.90-worth of community benefits for every dollar invested.

AWARD-WINNING DESIGNS

Public libraries are often the physical manifestation of a city's ambition to be a smart city. They provide both an architectural focal point and engaging experiences that help create a strong sense of community.

The infographic includes several images: a woman and a man smiling, a woman reading a book, a woman at a computer, a man reading, and a modern library building. At the bottom, there are five colored squares: pink, teal, orange, light green, and dark blue.

- 1. Ikonikus könyvtárépületek, díjnyertes könyvtárak**
  - ❑ a város smart city törekvéseinek fizikai manifesztációja – építészeti fókuszpont és közösségi központ
- 2. Technológiai hotspotok**
  - ❑ szélessávú internet-hozzáférés nyugodt, biztonságos környezetben – IKT eszközök – képzések, programok
- 3. Gazdasági prosperitás**
  - ❑ információs források, internet-kapcsolat – képzések – üzleti inkubátor terek, a co-working lehetősége – álláskeresők és vállalkozások támogatása
- 4. Kreatív iparágak**
  - ❑ könyvek, e-könyvek és más dokumentumok beszerzése – értékes támogatás az alkotóknak és a kiadóknak – közel hozzák a szerzőket az olvasókhoz, segítenek (újra)felfedezni az olvasás örömét, közönséget teremtenek
- 5. Művelt, olvasott nemzet**
  - ❑ születéstől kezdve támogatják és népszerűsítik az olvasást – programokkal, gyűjteményekkel, a kölcsönzés lehetőségével – a digitális, pénzügyi és információs műveltséget is támogatják

6. Informális tanulás

- ❑ meseolvasástól, verseléstől, bábozástól az internet tanfolyamokig, a programozásig és a robotikáig – minden korosztály számára

7. Formális oktatás

- ❑ a közoktatás, a felsőoktatás és a szakképzés támogatása, az iskolarendszeren kívüli oktatás bármely formájának segítése – gyűjtemények, források, hozzáférés, programok, képzések – találkozóhelyek és tanulóhelyek

8. Digitális hozzáférés

- ❑ digitális tartalmak létrehozása, feltárása, közvetítése – örökség megőrzése és feltárása – új tartalmak létrehozása

9. Egyenlőség

- ❑ a közösség valamennyi tagja és csoportja számára elérhető az esélyegyenlőség elve alapján – korszerű technológiák alkalmazása – hátrányos helyzetűeknek nyújtott speciális szolgáltatások

10. Bevándorlók beilleszkedése

- ❑ a közkönyvtár az egyik első kapcsolatfelvételi pont az újonnan érkezők számára – segíti a beilleszkedést – gyűjtemények, programok, nyelvórák – a könyvtárosok segítenek a kormányzati szolgáltatások használatában

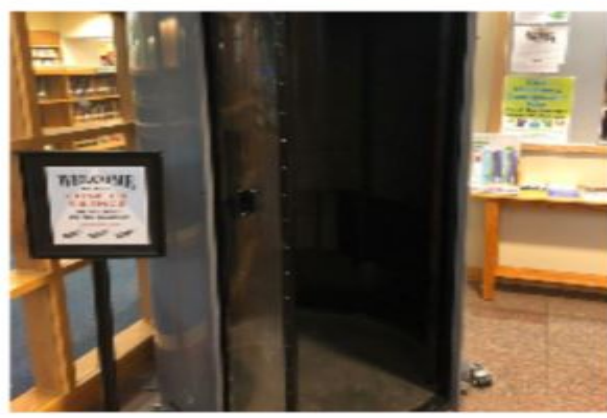
JÓ GYAKORLATOK / TORONTO, KANADA

Toronto Region Board of Trade:
„Let Toronto Public Library hold smart city data” (2019. január)

AZ OKOS VÁROSOK PROTOTÍPUSA

- ❑ A Google alá tartozó Sidewalk Labs Torontóban építené fel az okos város prototípusát, mellyel a várostervezést akarják teljesen megreformálni.
- ❑ A cél: a megélhetési költségek csökkentése a hatékony energiafelhasználás és közlekedés fejlesztése révén.
- ❑ A terv fontosabb részei a következők:
  - tíz új, masszív fagerendákból készült épület, vegyes felhasználási céllal,
  - a városrész bekapcsolása a gyorsvillamos hálózatba
  - az utcák újratervezése a kerékpáros- és a gyalogos közlekedés előtérbe helyezésével,
  - wi-fi hálózat kiépítése, amely olyan adatokat is képes begyűjteni, amelyek révén könnyebb tájékozódni például a közlekedési és a lakáshelyzetről,
  - az üveghatású gázok kibocsátásának 89 százalékos csökkentése
  - egy új kanadai Google központ építése.
- ❑ A probléma: adatok!
- ❑ A Sidewalks Lab tervei szerint a Google-városban a lakókat egy központi azonosító rendszer szolgálja ki. Ezen keresztül férhetők hozzá a közzolgáltatások, mint például az egészségügyi ellátás vagy a könyvtár, de a jövőben akár a szavazás is ezen keresztül működhet.
- ❑ *„A torontói okosváros projekt a legmagasabban fejlett változata a megfigyelő kapitalizmusnak: a Google arra fogja használni adatait, hogy befolyásolja a városlakók viselkedését, hogy így teremtsen új piacot magának”* Roger McNamee, amerikai vállalkozó

<https://www.itworldcanada.com/article/let-toronto-public-library-hold-smart-city-data-says-board-of-trade/413902>

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

<http://librariandbd.blogspot.com/>

koreny.agnes@fszek.hu